

MÁLSMEDFERÐ STJÓRNVALDA

fons juris

REYKJAVÍK 2019

Páll Hreinsson og Trausti Fannar Valsson (ritstjórn)
Málsmeðferð stjórnvalda

© Páll Hreinsson

Fons Juris útgáfa ehf. – Reykjavík – 2019
Bók þessa má ekki afrita með neinum hætti,
svo sem ljósmyndun, prentun, hljóðritun
eða á annan sambærilegan hátt,
að hluta eða í heild, án skriflegs leyfis
höfundar og útgefanda.

ISBN 978-9935-9433-4-7

*Rit þetta hefur staðist þær fræðilegu kröfur sem
gerðar eru samkvæmt ritrýnireglum útgefanda.*

EFNISYFIRLIT

1	RÉTTARREGLUR UM MÁLSMEÐFERÐ	1
1.1	Afmörkun viðfangsefnis	1
1.2	Skráðar málsmeðferðarreglur stjórnssyluréttarins	2
1.3	Óskráðar meginreglur, fordæmi og venjur	2
1.4	Samræmi annarra settra laga og stjórnssylulaga	4
1.5	Pýðing EES-samningsins	5
1.6	Pýðing Mannréttindasáttmála Evrópu	8
2	TILURÐ OG TÚLKUN STJÓRNSSYLULAGA	11
2.1	Inngangur	11
2.2	Tilurð sænsku, norsku og dönsku stjórnssylulaganna	12
2.3	Setning stjórnssylulaga nr. 37/1993	14
2.4	Löggjafarsjónarmið að baki íslensku stjórnssylulögunum	16
2.5	Almennt um túlkun stjórnssylulaga	18
3	AÐFERÐAFRÆÐI VIÐ TÖKU STJÓRNVALDSÁKVARÐANA	21
3.1	Inngangur	21
3.2	Reglur sem á reynir við töku stjórnvaldsákvörðunar	21
3.3	Skýrleiki lagareglu	23
3.4	Sjónarmið sem byggt verður á við fyllingu	25
3.5	Málsatvik	26
3.6	Ákvörðun málsins	27
3.7	Yfirlit yfir meðferð og ákvörðun máls	28
3.8	Stjórnssylulögin kalla á innri verkferla	28
3.9	Stjórnssylulögin nýtt sem stjórnntæki við meðferð máls	30
4	GILDISSVIÐ STJÓRNSSYLULAGA	33
4.1	Inngangur	33
4.2	Stjórnvöld í skilningi stjórnssylulaga	33
4.3	Stjórnssyla sem er undanþegin gildissviði stjórnssylulaga	35
4.4	Stjórnvaldsákvörðanir í skilningi stjórnssylulaga	35
4.5	Nánar um notkun hugtaka	36
4.6	Hugtakið aðili máls	38

5	AÐILI STJÓRNSÝSLUMÁLS	39
5.1	Inngangur	39
5.2	Beinir hagsmunir	40
5.3	Verulegir hagsmunir	42
5.4	Sérstakir hagsmunir	42
5.5	Lögvarðir hagsmunir	43
5.6	Samspil sjónarmiðanna og skýringarsjónarmið	43
5.7	Tengsl á milli kæruaðildar og aðildar að máli á fyrsta stjórnslustigi	44
5.8	Verður sá, sem leitar til eftirlitsstofnunar, sjálfkrafa aðili þess máls sem hann ber upp?	45
5.9	Félag sem aðili stjórnslumáls	45
5.10	Stjórnvald sem aðili stjórnslumáls	46
5.11	Lögbundin frávik frá hinum almennu reglum stjórnsluréttar um aðild	47
5.12	EES-samningurinn	50
6	AÐSTOÐARMENN OG UMBOÐSMENN AÐILA STJÓRNSÝSLUMÁLS	51
6.1	Inngangur	51
6.2	Fyrirsvarsmáður, umboðsmáður og aðstoðarmaður aðila máls	52
6.3	Í hvaða tilvikum á maður rétt á að hafa aðstoðarmann eða umboðsmann í samskiptum sínum við stjórnvöld?	52
6.4	Fyrirsvarsmenn og umboðsmenn barns við meðferð stjórnslumáls	54
6.5	Hver getur orðið umboðsmáður aðila máls?	55
6.6	Geta stjórnvöld krafist þess að fá skriflega staðfestingu á umboðinu?	56
6.7	Afturköllun umboðs	56
6.8	Réttaráhrif þess að aðili máls tilkynnir stjórnvaldi um umboðsmann sinn	57
6.9	Skylda aðila máls til þess að taka sjálfur þátt í meðferð þess	58
6.10	Getur stjórnvald hafnað því að umboðsmáður eða aðstoðarmaður fái að taka þátt í meðferð máls?	58
6.11	Kostnaður af störfum aðstoðarmanns eða umboðsmanns aðila stjórnslumáls	59
7	SÉRSTAKAR HÆFISREGLUR	61
7.1	Inngangur	61
7.2	Hin óskráða meginregla um sérstakt hæfi starfsmanna stjórnslunnar	62
7.3	Hæfisreglur stjórnslulaga	64
7.4	Hæfisreglur sveitarstjórnarlaga	65
7.5	Almennt um uppbyggingu 3. gr. stjórnslulaga	67
7.6	Ákvæði 1. tölul. 1. mgr. 3. gr. stjórnslulaga og skyldar vanhæfisástæður	68

7.7	Ákvæði 2. tölul. 1. mgr. 3. gr. stjórnáslulaga og skyldar vanhæfisástæður	70
7.8	Ákvæði 3. tölul. 1. mgr. 3. gr. stjórnáslulaga og skyldar vanhæfisástæður	75
7.9	Ákvæði 4. tölul. 1. mgr. 3. gr. stjórnáslulaga og skyldar vanhæfisástæður	76
7.10	Ákvæði 5. tölul. 1. mgr. 3. gr. stjórnáslulaga og skyldar vanhæfisástæður	83
	7.10.1 Almennt	83
	7.10.2 Undirmannavanhæfi	84
7.11	Hin matskennda hæfisregla stjórnáslulaga	88
	7.11.1 Inngangur	88
	7.11.2 Hlutrænt séð verður að vera hægt að staðreyna hagsmunina og tengsl starfsmanns við þá	91
	7.11.3 Greinarmunur á almennum og sérstökum hagsmunum	91
	7.11.4 Eðli og vægi hagsmunanna	94
	7.11.5 Tengsl starfsmanns við hagsmunina	95
	7.11.6 Tengsl hagsmuna við úrlausnarefni máls	96
	7.11.7 Hvernig tengjast hagsmunir úrlausnarefni máls í tíma?	96
	7.11.8 Sjónarmið sem litið er til þegar metið er hversu strangar hæfiskröfur beri að gera hverju sinni	99
	7.11.9 Öryggissjónarmiðið og traustssjónarmiðið	99
	7.11.10 Gagnstæð sjónarmið	101
	7.11.11 Nánar um fordæmi og „a fortiori“ lögskýringu	103
	7.11.12 Úrlausn um hæfi byggist á heildstæðu mati á öllum atvikum í ljósi almennra viðmiða	104
	7.11.13 Nokkur dæmi um vanhæfisástæður samkvæmt 6. tölul. 1. mgr. 3. gr. stjórnáslulaga	104
7.12	Hin óskráða meginregla um almennt neikvætt hæfi starfsmanna stjórnáslunnar	110
7.13	Undantekningar frá hæfisreglum stjórnáslulaga	112
	7.13.1 Ákvæði 2. mgr. 3. gr. stjórnáslulaga	112
	7.13.2 Ráðstafanir sem eru nauðsynlegar til að halda máli í réttu horfi á meðan staðgengill er ekki til staðar	115
	7.13.3 Stjórnáslunefnd missir ályktunarhæfi sitt	115
	7.13.4 Undantekningar samkvæmt ákvæðum sérlaga	116
	7.13.5 Ómöguleiki við að fá hæfan staðgengil	116
	7.13.6 Stjórnáslunefnd skipar nefndarmann í trúnaðarstarf	117
7.14	Ákvörðun um hæfi starfsmanns til meðferðar máls	117
	7.14.1 Inngangur	117
	7.14.2 Skylda til að vekja athygli á hugsanlegu vanhæfi og upplýsa um aðstæður	118
	7.14.3 Málsaðili krefst þess að starfsmaður víki sæti	119
	7.14.4 Hver sker úr um hæfi starfsmanns eða nefndarmanns?	120

7.14.4.1	Hæfi starfsmanns	120
7.14.4.2	Hæfi nefndarmanns	120
7.14.5	Málsmeðferð við úrlausn hæfismála	119
7.15	Réttaráhrif vanhæfis á meðferð máls	122
7.15.1	Bann við þátttöku í undirbúningi, meðferð eða úrlausn máls	122
7.15.2	Vanhæfur nefndarmaður skal víkja af fundi	123
7.15.3	Er skylt að kalla til varamann?	124
7.15.4	Setning staðgengils	124
8	UPPHAF STJÓRNSÝSLUMÁLS	127
8.1	Inngangur	127
8.2	Mál byrjar að frumkvæði stjórnvalds	128
8.2.1	Inngangur	128
8.2.2	Hvernig berast stjórnvöldum nauðsynlegar upplýsingar?	129
8.2.3	Mál byrjar að frumkvæði annars stjórnvalds	130
8.2.4	Tilkynning um meðferð máls	130
8.2.5	Skylda stjórnvalds til að ljúka máli	130
8.3	Mál hefst að frumkvæði aðila máls	131
8.3.1	Tilkynningar og umsóknir	131
8.3.2	Hver getur lagt fram umsókn?	132
8.3.3	Kröfur um form og efni umsókna	133
8.3.4	Skylda stjórnvalds til að ljúka máli	134
8.4	Bráðabirgðaákvæðanir	134
9	LEIÐBEININGARSKYLDA STJÓRNVALDS	139
9.1	Inngangur	139
9.2	Formkröfur	140
9.3	Efni leiðbeininganna	141
9.4	Samspil leiðbeiningar- og rannsóknarreglunnar	142
9.5	Hversu ítarlegar eiga leiðbeiningar stjórnvalds að vera?	143
9.6	Um stöðu íslenskrar tungu, tákna máls og punktaleturs	144
9.7	Um túlkapjónustu á grundvelli laga nr. 61/2011	145
9.8	Norræni tungumálasamningurinn	146
9.9	Sérstök ákvæði um leiðbeiningarskyldu við rafræna stjórnsýslu	146
10	MÁLSHRAÐAREGLAN	149
10.1	Inngangur	149
10.2	Togstreitan á milli rannsóknarreglunnar og málshraðareglunnar	150
10.3	Inntak málshraðareglu stjórnsýslulaga	151
10.4	Lögakveðinn afgreiðslufrestur	152
10.5	Útreikningur frests	152
10.6	Forgangs röðun við afgreiðslu mála	153
10.7	Munurinn á réttlættum og óréttlættum töfum á afgreiðslu mála	153

10.8	Skriflegum erindum ber almennt að svara skriflega	155
10.9	Álitsumleitan	156
10.10	Skýringar á töfum á afgreiðslu mála	156
10.11	Heimild til að kæra óhæfilegan drátt á afgreiðslu máls	157
10.12	Leiðbeiningar stjórnvalda um málshraða	159
10.13	Starfsskyldur forstöðumanns við að framfylgja málshraðareglunni	159
10.14	EES-samningurinn	159
11	RANNSÓKNARREGLAN	161
11.1	Inngangur	161
11.2	Hvaða upplýsinga ber að afla?	162
11.3	Hversu ítarlega ber að rannsaka mál?	163
11.4	Áhrif lögmætisreglunnar á rannsókn máls	166
11.5	Hvaða upplýsingar ber málsaðila að veita?	167
11.5.1	Mál byrjar að frumkvæði málsaðila	167
11.5.2	Mál byrjar að frumkvæði stjórnvalds	169
11.5.3	Réttur aðila máls til að fella ekki á sig sök	170
11.6	Með hvaða hætti er að öðru leyti staðið að rannsókn máls?	172
11.6.1	Upplýsingar sem stjórnvald hefur í vörslum sínum	172
11.6.2	Sérstök rannsókn stjórnvalds	173
11.6.3	Upplýsingar frá öðrum stjórnvöldum	174
11.6.4	Lögbundnar umsagnir	174
11.6.5	Upplýsingar frá öðrum einkaaðilum	174
11.6.6	Upplýsingar frá erlendum stjórnvöldum	175
11.7	Stjórnvald kallar til sérfróðan ráðgjafa við rannsókn máls	177
11.8	Staðreyna ber eftir atvikum hvort upplýsingar eru réttar	178
11.9	EES-samningurinn	179
11.10	Þvingunarúrræði til að knýja aðila til að veita upplýsingar	180
11.11	Rannsóknarreglan, leiðbeiningarskyldan og sönnunarreglur	181
12	ÁLITSUMLEITAN	185
12.1	Inngangur	185
12.2	Hugtakið álitsumleitan	185
12.3	Lögbundin álitsumleitan	186
12.4	Frjáls álitsumleitan	188
12.5	Bindandi umsögn	189
12.6	Tilhögun við álitsumleitan	190
12.7	Málsmeðferð álitsgjafa við veitingu umsagnar	191
12.7.1	Inngangur	191
12.7.2	Hæfi álitsgjafa	192
12.7.3	Málshraði hjá álitsgjafa	192
12.7.4	Rannsókn álitsgjafa og skráning upplýsinga	193
12.7.5	Andmælaréttur málsaðila fyrir álitsgjafa	193
12.7.6	Aðgangur málsaðila að gögnum hjá álitsgjafa	194

12.7.7 Rökstuðningur umsagnar	195
12.7.8 Málsmeðferð þegar álitsgjafi er stjórnýslunefnd	195
12.8 Um form, efni og niðurstöðu umsagnar	196
13 ANDMÆLAREGLAN	199
13.1 Inngangur	199
13.2 Hin óskráða andmælaregla	200
13.3 Útfærsla 13. og 18. gr. stjórnýslulaga og lögskýringarsjónarmið	200
13.4 Tengsl andmælareglu og tilkynningarskyldu samkvæmt 14. gr. stjórnýslulaga	201
13.5 Um það hvenær stjórnvaldi er óheimilt að taka ákvörðun fyrr en það hefur gefið aðila máls sérstakt færi á að tjá sig	203
13.5.1 Inngangur	203
13.5.2 Málsaðila er ókunnugt um upplýsingarnar	204
13.5.3 Ný gögn og upplýsingar hafa bæst við í máli	205
13.5.4 Telja verður að upplýsingarnar séu aðila máls í óhag	206
13.5.5 Upplýsingarnar verða að hafa verulega þýðingu fyrir úrlausn málsins.	207
13.6 Undantekningar frá andmælareglu 13. gr.	208
13.6.1 Inngangur	208
13.6.2 Afstaða og rök aðila liggja fyrir í gögnum máls	208
13.6.3 Augljóslega óþarft að veita aðila færi á að tjá sig	208
13.6.4 Synjun um frestun á afgreiðslu máls	209
13.6.5 Upplýsingar undanþegnar aðgangi aðila	209
13.6.6 Ekki er upplýst hver aðili máls er eða hvar hann býr	210
13.6.7 Nauðsyn ber til að afstýra tafarlaust yfirvofandi hættu	210
13.7 Aðili máls hefur frumkvæði að því að tjá sig um mál	210
13.8 Andmælareglan þegar fleiri en einn aðili eru að máli með andstaða hagsmuni	211
13.9 Andmælaréttur barna við meðferð stjórnýslumála	212
13.10 Málsmeðferð þegar andmælaréttur er veittur	213
13.11 Aðrar settar andmælareglur	214
14 UPPLÝSINGARÉTTUR AÐILA STJÓRNÝSLUMÁLS	215
14.1 Inngangur	215
14.2 Þróun reglna um upplýsingarétt aðila stjórnýslumáls	216
14.3 Meginreglan um aðgang aðila að gögnum stjórnýslumáls	217
14.3.1 Inngangur	217
14.3.2 Hvað á aðili máls rétt á að kynna sér?	218
14.3.3 Upplýsingar um málsatvik sem skráðar hafa verið á grundvelli 27. gr. upplýsingalaga	220
14.4 Aukinn aðgangur að gögnum máls	222
14.5 Ákvæði um þagnarskyldu takmarka ekki aðgang að gögnum máls	223
14.6 Höfundaréttur takmarkar ekki aðgang að gögnum máls	223

14.7	Trúnaði heitið við öflun upplýsinga	224
14.8	Mál sem undanþegin eru upplýsingarétti	224
14.9	Gögn sem undanþegin eru upplýsingarétti aðila	226
14.9.1	Inngangur	226
14.9.2	Gögn er varða starf ríkisráðs og ríkisstjórnar	226
14.9.3	Bréfaskipti til afnota í dómsmáli eða við athugun á því hvort slíkt mál skuli höfðað	228
14.9.4	Vinnuskjöl sem stjórnvöld hafa ritað til eigin afnota	229
14.10	Upplýsingar sem undanþegnar eru upplýsingarétti aðila	232
14.10.1	Inngangur	232
14.10.2	Sérstakt mat þarf að fara fram um sérhvert skjal	233
14.10.3	Hver er bær til þess að framkvæma matið?	234
14.10.4	Takmörkun á aðgangi vegna einkahagsmuna	234
14.10.5	Takmörkun á aðgangi vegna hagsmuna aðila sjálfs	236
14.10.6	Takmörkun á aðgangi vegna almannahagsmuna	236
14.11	Heimild til þess að veita aðgang að hluta skjals	236
14.12	Málsmeðferð	237
14.12.1	Inngangur	237
14.12.2	Um afmörkun á aðild að málum um aðgang að gögnum máls	238
14.12.3	Frestun á afgreiðslu máls	239
14.12.4	Ákvörðun um takmörkun á aðgangi að gögnum og rökstuðningur hennar	240
14.12.5	Kæruheimild	241
14.13	Ljósrit af gögnum máls	241
15	ÁKVÖRÐUN MÁLS	243
15.1	Inngangur	243
15.2	Danska kollegialkerfið	243
15.3	Ákvörðun máls í regluveldisstjórnsýslu	244
15.4	Ákvörðun máls hjá stjórnarsýslunefndum	244
15.4.1	Inngangur	244
15.4.2	Rannsókn og undirbúningur máls	245
15.4.3	Fundarboðun	246
15.4.4	Dagskrá fundar	247
15.4.5	Umræður nefndarmanna um mál	247
15.4.6	Hvenær er stjórnarsýslunefnd ályktunarhæf?	247
15.4.7	Hvenær telst tillaga samþykkt af stjórnarsýslunefnd?	248
16	FORM STJÓRNVALDSÁKVARÐANA	251
16.1	Inngangur	251
16.2	Skriflegar ákvarðanir	251
16.3	Framsetning ákvörðunar	252
16.4	Leiðrétting ákvörðunar	253

17 RÖKSTUÐNINGUR OG KÆRULEIÐBEININGAR	257
17.1 Inngangur	257
17.2 Meginreglan um eftirfarandi rökstuðning	259
17.3 Undantekningar frá skyldunni til að veita rökstuðning	261
17.4 Málsmeðferð og tímafrestir	262
17.5 Hvað á að koma fram í rökstuðningi?	263
17.5.1 Inngangur	263
17.5.2 Tilvísun til réttarheimilda	263
17.5.3 Rökstuðningur matskenndrar ákvörðunar	265
17.5.4 Upplýsingar um málsatvik	266
17.6 Hversu ítarlegur á rökstuðningur að vera?	267
17.7 Ákvarðanir stjórnáslunefnda	268
17.8 Takmörkun á efni rökstuðnings	268
17.9 Staðlaður rökstuðningur	269
17.10 EES-samningurinn	269
17.11 Rökstuðningur á að vera efnislega réttur	270
17.12 Leiðbeiningar sem veita ber við birtingu ákvörðunar	271
17.12.1 Inngangur	271
17.12.2 Réttur aðila til þess að fá ákvörðun rökstudda	271
17.12.3 Leiðbeiningar um stjórnáslukæru	272
17.12.4 Leiðbeiningar um málshöfðunarfresti	272
17.12.5 Ákvæði 3. mgr. 20. gr. stjórnáslulaga	272
17.12.6 Undantekningar frá leiðbeiningarskyldunni	273
18 BIRTING ÁKVÖRÐUNAR	275
18.1 Skyldan til að birta stjórnvaldsákvörðun	275
18.2 Birtingarháttur	276
18.3 Hvaða ákvarðanir á að birta?	277
18.4 Hver á að birta ákvörðunina?	277
18.5 Birta ber ákvörðun svo fljótt sem unnt er	278
18.6 Fyrir hverjum á að birta ákvörðun?	279
18.7 Réttaráhrif birtingar	280
19 RAFRÆN MEÐFERÐ STJÓRNÁSLUMÁLA	281
19.1 Inngangur	281
19.2 Hefðbundin meðferð stjórnáslumála og rafræn málsmeðferð	281
19.3 Helstu lagalegu álitæfni við að koma á rafrænni meðferð stjórnáslumála	282
19.4 Helstu meginreglur sem IX. kafli stjórnáslulaga er byggður á	284
19.4.1 Inngangur	284
19.4.2 Jafngildisleiðin	284
19.4.3 Tæknilegt hlutleysi	284
19.4.4 Heimild en ekki skylda til rafrænnar meðferðar stjórnáslumála	285

19.4.5	Almennar reglur um rafræna meðferð stjórnáslumála	285
19.4.6	Jafnræði borgaranna og aðgengi að stjórnáslunni	285
19.5	Gildissvið ákvæða IX. kafla stjórnáslulaga um rafræna meðferð stjórnáslumála	285
19.6	Heimild til rafrænnar meðferðar máls	286
19.7	Lög áskilja skrifleg gögn við meðferð og úrlausn máls	288
19.8	Lög áskilja frumrit eða afrit	289
19.9	Lög áskilja undirskrift og vottun hennar	290
19.10	Hvenær telst rafrænt erindi hafa borist stjórnvaldi?	292
19.11	Birting stjórnvaldsákvörðunar	292
19.12	Sending með sannanlegum hætti	293
19.13	Varðveisla rafrænna gagna	293
19.14	Öryggi rafrænnar stjórnáslu	294
19.15	Núverandi notkun rafrænnar miðlunar upplýsinga við meðferð stjórnáslumála	296
20	VINNSLA PERSÓNUUPPLÝSINGA VIÐ MEÐFERÐ STJÓRNÁSLUMÁLA	299
20.1	Inngangur	299
20.2	Gildissvið laga um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga	301
20.3	Ábyrgðaraðili og vinnsluaðili persónuupplýsinga sem unnið er með hjá stjórnvöldum	305
20.4	Lagastoð fyrir vinnslu persónuupplýsinga ræðst af því um hvaða flokk persónuupplýsinga er að ræða	308
20.5	Söfnun og skráning persónuupplýsinga	310
20.5.1	Inngangur	310
20.5.2	Söfnun og skráning almennra persónuupplýsinga	310
20.5.3	Söfnun og skráning viðkvæmra persónuupplýsinga	312
20.5.4	Vinnsla upplýsinga um refsiverða háttsemi	316
20.5.5	Upplýst samþykki	317
20.6	Meginreglur sem gilda um alla vinnslu persónuupplýsinga	318
20.6.1	Inngangur	318
20.6.2	Sanngirnireglan, lögmætisreglan og gagnsæisreglan	319
20.6.3	Tilgangsreglan	319
20.6.4	Meðalhófsreglan	321
20.6.5	Áreiðanleikareglan	322
20.6.6	Varðveislureglan	323
20.6.7	Öryggisreglan	323
20.7	Miðlun persónuupplýsinga til þriðja aðila	324
20.7.1	Inngangur	324
20.7.2	Miðlun almennra persónuupplýsinga eða upplýsinga um refsiverða háttsemi til þriðja aðila	324
20.7.3	Miðlun viðkvæmra persónuupplýsinga til þriðja aðila	326

20.7.4	Takmörkun á miðlun persónuupplýsinga sem leiðir af 8. gr. laganna	327
20.8	Réttindi skráðs einstaklings og skyldur ábyrgðaraðila	328
20.8.1	Inngangur	328
20.8.2	Almennar reglur um beitingu réttinda hins skráða	329
20.8.3	Fræðsluskylda ábyrgðaraðila þegar persónuupplýsinga er aflað hjá hinum skráða	331
20.8.4	Fræðsluskylda þegar persónuupplýsingum er safnað frá öðrum en hinum skráða	334
20.8.5	Upplýsingaréttur hins skráða	337
20.8.6	Réttur til leiðréttingar óáreiðanlegra persónuupplýsinga	339
20.8.7	Rétturinn til að fá upplýsingum eytt – Rétturinn til að gleymast	341
20.8.8	Réttur til takmörkunar á vinnslu	344
20.8.9	Rétturinn til að flytja eigin gögn	345
20.8.10	Andmæli við vinnslu persónuupplýsinga	346
20.8.11	Sjálfvirk einstaklingsmiðuð ákvarðanatataka	346
20.8.12	Tilkynna ber um öryggisbrest við meðferð persónuupplýsinga	347
20.8.13	Almennar takmarkanir á réttindum hins skráða	349
20.9	Persónuverndarfulltrúar	350

HEIMILDASKRÁ 353

SKRÁ YFIR DÓMA 363

Dómar Hæstaréttar Íslands	363
Dómar EFTA-dómstólsins	364
Dómar Evrópudómstólsins	364
Dómar Mannréttindadómstóls Evrópu	365

SKRÁ YFIR ÁLIT UMBOÐSMANNS ALÞINGIS 366

Álit umboðsmanns Alþingis	366
---------------------------	-----

SKRÁ YFIR STJÓRNVALDSÚRSKURÐI 371

Stjórnvaldsúrskurðir	371
----------------------	-----

LAGASKRÁ 372

ATRÍÐISORÐASKRÁ 382

RITASKRÁ DR. JUR. PÁLS HREINSSON 392

Útgefin fræðirit	392
Greinar í fræðiritum og bókakaflar	392